

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

ЧЛ. КОР. ПРОФ. Д-Р МИЛА ВЛАСКОВСКА ДМ, ДМН
Катедра по фармакология и токсикология, МФ,
Медицински университет София

член на научно жури за АД “професор” (публикуван в ДВ, бр. 17/26.05.2021 г.), утвърдено със заповед на ректора Р-109-203826.04.2021 г. област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, специалност „Фармакология и фармакотерапия (лекарствена политика)“ – един, 0,25 щатна длъжност за нуждите на Катедра „Фармакология, токсикология и фармакотерапия“, Факултет „Фармация“; МУ-Варна.

(допълнителни условия по конкурса: да не се прилага изискването на чл. 137, ал. 1, т. 6 от ПРАС на Медицинския университет – Варна, и сумата от точките за показателите от т. 13 до т. 22 за област 7. Здравеопазване и спорт да е сто, без да се прилага изискването повече от 80 т. да е от показател 14)

В конкурса участва един кандидат – **доц. д-р Албена Златарева, дм.**

Биографични данни и кариерно развитие/профил

Доц. д-р Албена Тодорова Златарева, дм е родена в Пловдив .През 1986 г авършва Математическа гимназия със специалност „Програмиране, лазерна техника, квантова механика и ядрена физика“.

1992 г. се дипломира във ВМА Н. П. Павлов“ ,гр. Пловдив.

1998 г. придобива специалност „Анестезиология и реанимация“

2014 г. успешно защитава докторска дисертация по специалност: “Фармакология (вкл. фармакокинетика и химиотерапия)” в Медицински университет – София, на тема: „Финансиране на фармакотерапията на редки заболявания“.

От май 2016 г. кандидатът има придобита ОНС “доцент” по специалност: “Клинична фармакология и терапия” от МУ – Варна.

Познавам доц. Златарева като изключително активна в областта на националната лекарствена политика, включително научно-изследователска и преподавателска дейност в това направление.

УЧЕБНО - ПРЕПОДАВАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ

Доцент д-р Албена Златарева притежава **над 10-годишен преподавателски опит** в медицински университети в областта на анестезиологията и реанимацията, вкл. фармакотерапия, както и лекарствена политика и фармакоикономика.

От 1.04.1993 до 30.11.1995 е асистент, КАРИД, МУ – Пловдив. През периода 2014-2016 е хоноруван преподавател по Лекарствена политика, ФОЗ, МУ – Варна и Магистърската програма по обществено здравеопазване и здравен мениджмънт, задочна форма, с преподаване на руски език по избираемата дисциплина „Сравнителен анализ на здравните системи“.

От 2016 до настоящия момент кандидатът работи като доцент към МУ – Варна. Доц. А. Златарева е научен ръководител е на 3-ма дипломанти и 3-ма успешно защитили докторанти. Имам много положителни лични впечатления от високото качество на една от докторските работи, на която бях рецензент.задоктор.

Сравнително широкият и на пръв поглед нестандартен, но адекватен на нуждите на времето спектър на преподавателската, научна (вж. по-долу) и обществено-експертна активност дават на доц. Златарева възможност да разработи и предложи за одобряване една нова неклинична специалност по лекарствена политика и пазарен достъп на лекарства. Отчитайки важността на проблема тя организира и ръководи и

курс по темата с цел създаване на квалифицирани кадри в тази област. Доц. Д-р А. Златарева е редактор и автор на **Учебно помагало** по пазарен достъп на лекарства, издание на МУ Варна.

Проучванията на доц. Златарева с докторанти са предпоставка за въвеждане на много добре аргументирано дигитално обучение в областта на лекарствената политика.

Независимо, че кандидатката отнася това предложение само към научно-изследователските си приноси, считам, че въвеждането му като обучение е авангардно и ситуацията с COVID19 само потвърждава полезната комплексна активност на доц. А. Златарева в поддържане на най-съвременно ниво на преподаване в МУ. Както ще стане дума при анализ на научно-изследователската и дейност, там също водещо е бързото транслиране на научните изследвания в практиката и изводи от практиката за оптимизиране на организацията и регулацията на здравеопазването.

Доцент Златарева е избирана за член на научно жури и рецензент за хабилитиране в област 7, 7.1 – фармакология с лекарствена регулация и др.

НАУЧНО-ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКА АКТИВНОСТ И НАУКОМЕТРИЧНИ ПОКАЗАТЕЛИ

Доц. д-р Албена Златарева, дм, има богата публикационна активност. Автор е на 2 монографии, 1 книга (двуезична), на учебно пособие (електронно издание), над 54 статии, както и на резюмета, и постери за научни прояви в областта на лекарствената политика, здравния и фармацевтичен мениджмънт.

Представените от доц. д-р Албена Златарева, дм, научни трудове са с теоритичен, приложен и потвърдителен характер. Кандидатът участва в конкурса с общо 58 научни труда, както следва:

- Монография на тема: Основи и тенденции на лекарствената политика в Европейския съюз, която е представена като основен хабилитационен труд – 216 стр.;

- 15 публикации в индексирани издания, в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus и Web of Science) съгласно Академичната справка за минимални изисквания, 6 публикации в индексирани издания, в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus и Web of Science) след придобиване на ОНС „доцент“ и 9 публикации в индексирани издания, в световноизвестни бази данни с научна информация (Scopus и Web of Science) до кандидатстване за ОНС „доцент“;

- 35 публикации в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове, 22, представени към кандидатурата за заемане на ОНС „професор“ и 13 до кандидатстване за ОНС „доцент“;

Статиите, с които кандидатът участва в конкурса, са отпечатани в различни списания и сборници в областта на фармакологията, редките болести и др.

В 41 от представени статии доц. д-р Албена Златарева, дм, е първи или единствен автор, а в останалите 13 е втори или последващ автор. При самооценката си кандидатът е разделял полагаемите точки за всеки представен научен труд, пропорционално на броя на съавторите, като точките на кандидата по групи показатели, които признавам са, както следва:

показател А – 50 т., показател В – 100 т., показател Г – 550 т.

Доц. Д-р Албена Златарева е ръководител на редица **научни и социално-медицински проекти**, свързани главно с подобряване на ваксинационните програми, националния раков регистър, оптимизиране реимбурсните системи, като „Западни Балкани: коалиция за здраве“, (Patient Engagement and Patient power), и “School for patients”- проекти, целящи повишаване ролята на пациентските организации ; Listen, Learn, Lead: проект, целящ по-добра работа в екип и изработване на политики за по-добра локална среда в сферата на онкологията и ваксините; Lung cancer treatment rate – международен проект, целящ подобряване лечението на пациентите с онкологични заболявания, насочено към рак на белия дроб и серия национални

проекти, свързани с Рака на маточната шийка, организация на ваксинационни кампании вкл. и COVID-19.

Кандидатът е рецензент в няколко научни международни списания: *Balkan Medical Journal* – 2015 г.; сп. *International Journal of Educational Policy Research and Review*, 2021 г. и *Value in Health*, 2021.

Комплексната ми оценка за представената монография, публикации и научни проекти е **много положителна**. Представените трудове може да бъдат обобщени в следните основни направления:

1. Монографията *Основи и тенденции на лекарствената политика в Европейския съюз* разглежда различните аспекти на лекарствената политика в Европейския съюз в тяхната широкообхватност и дълбочина, поставяйки фокус върху специфичните ѝ характеристики за българската здравна система

2. **Дигитално обучение в областта на лекарствената политика -**

3 публикации в международни издания, две от които реферирани в международни бази данни. Публикациите са с определени научно-практически приноси. Демонстрира се необходимостта от създаването и развитието на дигитални форми на продължаващо обучение за медицински специалисти в сферата на лекарствената политика,

3 Лекарствена политика и лекарствена регулация

Това направление е застъпено във всички публикации. Разглежда се националната лекарствена политика, задачите пред регулатори и фармацевтична индустрия, нормативната база в областта на лекарствения сектор, ползите за обществото като цяло.

Фокус ваксинална политика: 3 статии и участие в проекти, относно ваксините – допринася за подпомагане на процеса на имплементиране на европейските препоръки на локално ниво, което ще доведе до подобряване достъпа до здравни услуги, прелокиране на здравния бюджет с реализирани преки и непреки здравни ползи.

Фокус онкологична лекарствена политика: участие в проекти и научни публикации, свързани с борбата с онкологичните болести за подпомагане на подобряването на локалната онкологична среда с цел имплементиране на добри европейски практики, привличане на широк кръг от заинтересовани страни, които вземат решенията, водещи до подобряване достъпа до скрининг, диагноза и лечение на онкоболните.

4 Добри и иновативни медицински практики

8 публикации са посветени на тази тематика. 6 от тях в списания с научно рецензиране и 2 в българско реферирано и индексирано в Scopus издание. Разглеждат се проблеми, свързани си розацеята и нейното нефармакологично третиране. Както и проблеми от областта на естетичната хирургия и обезболяването при подобен род терапии. Желанието на пациентите за по-малко инвазивни процедури с по-кратък възстановителен период се превръща в постоянен импулс за иновации в естетичната хирургия.

5. Нормативна база в лекарствения сектор

В 5 научни публикации в списания с и в 7 в български научни издания е направен анализ на нормативната база, вкл. в исторически аспект, както у нас, така и в повечето европейски страни, както и отражението на тези нормативни актове върху лекарствения сектор, върху отделните пациенти и обществото като цяло. Тези публикации, освен теоретичен, имат и

практически принос, показвайки опитът на различните страни, както и ползите и негативите от приложението на определени нормативни актове.

6. Фармакоикономически и финансови аспекти на лекарствената терапия

В 10 публикации в български и международни научни издания са анализирани разходите за фармакотерапия за редица заболявания, най-ресурсоемките от тях, както и са разгледани разходи, направени от обществените здравни фондове у нас и в други европейски страни. Направени са изводи, както с теоретичен, така и с практически принос за рационалното управление на разходите за лекарствена терапия.

7. Лекарствена употреба

Изследвана е лекарствената употреба на макро- и микроравнище за целия лекарствен пазар и за конкретни терапевтични класове и диагнози. Основното направление е в областта на редките болести и тяхната фармакотерапия, застъпено, както в дисертационния труд, така и в 4 публикации в български издания и в 4 в международни.

В 5 публикации в наши и в международни списания е изследвана фармакотерапията, както и ваксинапрофилактика на онкологичните заболявания. Посочени са кои диагнози са най-ресурсоемки, както и отражението на навлизането на новите терапии в онкологичната терапия върху заболеваемостта и разходите на Обществените фондове.

В 6 публикации в български и в международни издания са разгледани терапиите по конкретни диагнози (ССЗ, шизофрения, ревматоиден артрит, БК, УК, бета-таласемия, псориазис) с голямо отражение не само върху отделния пациент, но и върху обществото като цяло, което определя приложния принос на тези разработки.

8. Клинични проучвания

В 2 публикации, едната от които в списание с импакт-фактор, са разгледани както мотивите, така и ползите и рисковете при извършване на клинични изпитвания на ниво всички участници в този процес. Тези разработки имат важен принос тъй като се обръща сериозно внимание на етичните аспекти при клинични проучвания.

Цитирания на представените за рецензиране публикации

Кандидатът покрива нормативните изисквания за цитируемост на научните трудове (110 т. съгласно Академичната справка), като е представила и допълнителен списък с цитирани публикации (120 т. съгласно Академичната справка), което несъмнено отразява международната разпознаваемост на научната продукция на кандидата.

ЕКСПЕРТНА и ОБЩЕСТВЕНА АКТИВНОСТ

За да избегна повторения, бих могла да отбележа, че доц. Златарева има над 17-годишен опит като трудов стаж във фармацевтични компании в областта на лекарствената политика, лекарствената регулация и пазарния достъп. Тя е била последователно депутатски сътрудник към Здравната Комисия на НС в периода 2005-2009 г. (вж автобиография) с натрупан практически опит и знания за създаване и прилагане на нормативната база в лекарствения сектор у нас; заместник директор по лекарствена политика и контрол в НЗОК през периода 2009-2010 г.; член на Комисия по позитивен лекарствен списък през същия период; член на Акредитационен съвет към МЗ -2009-2010 г.; методичен ръководител, член и отговорен по изпълне-

нието на работни групи по промяна на нормативната база в лекарствения сектор в периода 2009-2010 г.; съветник към Програма превенция и контрол на ХИВ/СПИН през 2012 г. в областта на лекарствената политика и приложение на добри практики за подобряване достъпа до диагностициране и лечение в засегнатите общности.

Членството и в организации с оголямо общество въздействие, като АрФарм, КРИБ, AmCham, допринася за по-бързо имплементиране на европейска лекарствена политика в РБългария, като проект за Национален раков план в РБългария, кампания за повишаване доверието във ваксините и др.

Комплексната ми оценка за представените трудове и експертно-обществени активности на доц. Албена Златарева е положителна. Както се вижда от подробното изложение тя има богата с високо качество учебно- преподавателска активност, вкл. научно ръководство на студенти, специализанти и докторанти.

Ръководи и участва в редица национални и международни проекти. Публикациите и цитиранията им отговарят на изискванията за академичното звание Професор.

Нямам критични забележки към кандидата. Препоръката ми е да продължи публикационната си активност в областите, в които вече се е изявил, тъй като предвид динамично променящата се нормативна уредба и увеличаващия се брой лекарства за редки болести, за онкологични болести, както и ваксини, този вид анализи и проучвания са изключително ценни за вземащите решения в здравеопазването.

Обща оценка за съответствието на кандидата спрямо задължителните условия и задължителните количествени критерии и наукометрични показатели съгл. Регламент за заемане на академични длъжности в Медицински университет - Варна

Област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, специалност „Фармакология и фармакотерапия (лекарствена политика)“ за нуждите на Катедра „Фармакология, токсикология и фармакотерапия“, Факултет „Фармация“ към МУ Варна

Таблица 1. Минимални изисквани точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности

Група от показатели	Съдържание	Професор	Доц. д-р Албена Златарева, дм
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 2	-	
В	Показатели 3 или 4	100	100
Г	Сума от показателите от 5 до 9	200	550: 230 (в основния списък) + 320 (в допълния списък),
Д	Сума от показателите от 10 до 12	100	230
Е	Сума от показателите от 13 до края	100	341.43

Заклучение

Доц. Д-р Албена Златарева **отговаря** на задължителните и специфични условия и наукометрични критерии, посочени в ЗРАСРБ и Правилника на Медицински университет – Варна, за заемането на академичната длъжност “професор“ и дори ги надхвърля.

Представените от кандидата материали по конкурса показват, че доц. д-р Албена Златарева, дм, напълно отговаря на изискванията за заемане на академичната длъжност “Професор”, съгласно Закона за развитие на академичния състав на РБългария, Правилника за неговото приложение и Правилника на МУ – Варна. Представените научни трудове и доказателства за научната дейност отговарят на количествените и качествените критерии и имат висок приносен характер. Същите свидетелстват за дългогодишна отдаденост към науката и проблематиката на областите, в които кандидата има публикационна активност.

Представени са документи, удостоверяващи, че кандидатът е доказан специалист от практиката и редица научни и практически постижения. На базата на личните ми впечатления мога убедено да заявя, че кандидата притежава необходимия ценз за педагогическа и методическа компетентност.

Предвид на горепосоченото давам своята положителна оценка на доц. д-р Албена Златарева, дм, в конкурса и предлагам на уважаемите Членове на Научното жури да присъдят на доц. д-р Албена Златарева, дм, академичната длъжност “Професор” в област на висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, специалност „Фармакология и фармакотерапия (Лекарствена политика)“

Рецензент: Чл. Кор. Проф. д-р Мила Власковска дм, дмн

София, 20.05.2021